

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

Порядок створення та використання регіональних і місцевих матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій

слухача групи № _____

Балинець Ганни Ігорівни

Керівник роботи: _____
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

До захисту: _____ (допущено / не допущено)

КИЇВ – 2018

Зміст

Вступ	3
1. Фінансування заходів запобігання НС та ліквідації їх наслідків.....	4
1.1 Фінансування.....	4
1.2 Фінансування медико-психологічної реабілітації.....	4
1.3 Фінансування заходів із запобігання та ліквідації наслідків НС.....	5
2. Порядок створення та використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації НС та їх наслідків.....	13
2.1 Матеріальні резерви та їх види.....	13
2.2 Номенклатура та обсяги матеріальних резервів.....	17
2.3 Зберігання матеріальних резервів.....	20
Висновки.....	25
Список використаних джерел.....	26

Вступ

Досвід ліквідації надзвичайних ситуацій підтверджує: стале фінансування та використання матеріальних резервів всіх видів для запобігання НС та ліквідації їх наслідків є однією з основних умов якісного та своєчасного проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні ураження, а потім відбудови порушеного виробництва у випадку аварій, катастроф та стихійних лих.

Безперервне постачання необхідних засобів та матеріалів в першу чергу залежить від наявності фінансових ресурсів, заздалегідь накопичених матеріально-технічних резервів та вміння органів матеріально-технічного постачання (МТП) оперативно реагувати в складній обстановці.

Якщо врахувати, що на території України продовжують діяти АЕС, тисячі підприємств, які використовують у виробництві, перевозять та зберігають значну кількість небезпечних хімічних речовин (НХР), крім того виникає велика кількість аварій, катастроф та стихійних лих, то стає очевидним, що проблема захисту населення та територій є актуальною. Виходячи з цього, необхідне надійне та своєчасне фінансове та матеріальне забезпечення, створення фінансових ресурсів та матеріально-технічних резервів.

Тому, це питання є актуальним.

1. ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ НС ТА ЛІКВІДАЦІЇ ЇХ НАСЛІДКІВ

1.1 Фінансування

Фінансування діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, інших центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері промислової безпеки, охорони праці, гірничого нагляду та управління зоною відчуження, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Фінансування діяльності підрозділів з питань цивільного захисту, що функціонують у складі центральних органів виконавчої влади, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Фінансування діяльності підрозділів з питань цивільного захисту суб'єктів господарювання здійснюється за рахунок коштів таких суб'єктів господарювання.

Фінансування діяльності сил цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.

Фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Після прийняття Кодексу цивільного захисту введена норма відповідно до якої обсяг фінансування, що виділяється потенційно небезпечними об'єктами та об'єктами підвищеної небезпеки для проведення необхідних заходів цивільного захисту, має становити не менше ніж 0,5 відсотка обсягу валового доходу такого об'єкта.

1.2 Фінансування медико-психологічної реабілітації

Фінансування медико-психологічної реабілітації рятувальників органів та підрозділів цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Обсяги фінансування медико-психологічної реабілітації

рятувальників органів та підрозділів цивільного захисту визначаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Медико-психологічна реабілітація рятувальників інших аварійно-рятувальних служб, медичних працівників служби медицини катастроф здійснюється відповідно за рахунок коштів, які виділяються на утримання таких служб з державного або місцевих бюджетів чи за рахунок коштів суб'єктів господарювання.

Фінансування медико-психологічної реабілітації постраждалих, а також громадян, які залучалися до проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, здійснюється за рахунок коштів, що виділяються на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій з Державного бюджету України, в обсязі, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Фінансування заходів медико-психологічної реабілітації неповнолітніх осіб, постраждалих у надзвичайній ситуації місцевого або об'єктового рівня, а також у яких внаслідок надзвичайної ситуації загинув один із батьків або обоє батьків, здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших джерел. Для ефективного планування та забезпечення медико-психологічної реабілітації зазначених неповнолітніх осіб Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації щороку розробляють і забезпечують затвердження та виконання відповідних регіональних програм.

1.3 Фінансування заходів із запобігання та ліквідації наслідків НС

Порядок фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (ПКМУ від 4 лютого 1999 р. № 140) визначає механізм фінансового забезпечення заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного і природного характеру, ліквідації наслідків зазначених ситуацій, удосконалення системи обліку коштів, що виділяються на ці цілі, та контролю

за їх використанням.

Фінансування заходів залежно від рівня надзвичайної ситуації здійснюється на основі затверджених планів робіт, програм та виходячи з обсягу коштів, передбачених у відповідних бюджетах, а також за рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій усіх форм власності, що потерпіли від надзвичайної ситуації.

Фінансування заходів із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах усіх форм власності здійснюється відповідно до їх рівнів:

об'єктового рівня - за рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій, на території яких виникла чи може виникнути надзвичайна ситуація;

місцевого і регіонального рівнів - за рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій, на території яких виникла чи може виникнути надзвичайна ситуація, і додатково - за рахунок місцевих бюджетів;

державного рівня - за рахунок коштів, передбачених державним бюджетом на ці цілі, в тому числі, частково, з резервного фонду державного бюджету за рішенням Кабінету Міністрів України

Додаткові кошти для фінансування заходів із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відповідного рівня (за умови вичерпання зазначених джерел фінансування) можуть виділятися на підставі клопотання відповідного органу виконавчої влади, зокрема:

об'єктового рівня - за рішенням органу виконавчої влади, у сфері управління якого знаходиться об'єкт, обласної та районної державної адміністрації, виконавчого комітету міської ради;

місцевого рівня - за рішенням центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, міськвиконкомів;

регіонального і державного рівнів - за рішенням Кабінету Міністрів України.

Разом з клопотанням до органу виконавчої влади вищого рівня подаються документи, що містять обґрунтування необхідності та обсягів виділення додаткових коштів, акти обстеження, висновки комісій, кошторисну документацію з висновками відповідних експертів, дані моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків - у разі запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

Кошти, виділені на запобігання та ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, використовуються для:

- проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з метою усунення безпосередньої загрози життю і здоров'ю людей, що виникла внаслідок цих ситуацій;
- надання згідно із законодавством матеріальної допомоги потерпілим внаслідок надзвичайних ситуацій;
- розгортання та утримання тимчасових пунктів проживання і харчування потерпілих;
- проведення евакуаційних заходів;
- забезпечення дій рятувальних та інших підрозділів або організацій, залучених до ліквідації надзвичайних ситуацій;
- завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації, недопущення або пом'якшення її можливих наслідків.

Органи виконавчої влади, які отримали додаткові кошти, після закінчення робіт з ліквідації надзвичайної ситуації звітують про використання цих коштів відповідно до Інструкції про облік і звітність щодо використання коштів і матеріально-технічних ресурсів для запобігання та ліквідації НС техногенного і природного характеру.

Керівники органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій несуть відповідальність за достовірність поданої звітності.

Порядок використання коштів резервного фонду бюджету (ПКМУ від 29.03.02р. №415) визначає напрями використання коштів

резервного фонду державного бюджету та місцевого бюджету і встановлює процедури, пов'язані з виділенням коштів резервного фонду відповідного бюджету та звітуванням про їх використання.

Резервний фонд бюджетів формується для здійснення непередбачених витрат, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету.

Резервний фонд бюджетів не може перевищувати 1 відсотка обсягу витрат загального фонду відповідного бюджету і встановлюється законом про Державний бюджет України.

Напрями та умови використання коштів з резервного фонду бюджету

Кошти резервного фонду бюджету можуть використовуватися на здійснення:

а) заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціального характеру;

а-1) заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію техногенного та природного характеру або пом'якшення її можливих наслідків;

б) інших непередбачених заходів, які відповідно до законів можуть здійснюватися за рахунок коштів бюджету, але не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету, тобто на момент затвердження бюджету не було підстав для проведення таких заходів, визначених актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування.

До непередбачених заходів, не можуть бути віднесені:

обслуговування та погашення державного боргу, боргу Автономної Республіки Крим чи боргу місцевого самоврядування;

додаткові заходи, що забезпечують виконання бюджетної програми

(функції), призначення на яку затверджено у бюджеті;

капітальний ремонт або реконструкція, крім випадків, пов'язаних з ліквідацією надзвичайних ситуацій та проведенням заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

придбання житла, крім випадків відселення мешканців з аварійних будинків унаслідок надзвичайної ситуації;

надання гуманітарної чи іншої допомоги, крім випадків, коли рішення про надання такої допомоги прийнято Верховною Радою України, Президентом України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, місцевими радами.

Кошти з резервного фонду бюджету суб'єктам господарської діяльності недержавної форми власності або суб'єктам господарської діяльності, у статутному фонді яких корпоративні права держави становлять менше ніж 51 відсоток, можуть виділятися лише через головних розпорядників бюджетних коштів на умовах повернення.

Звернення про виділення коштів з резервного фонду бюджету подаються:

щодо видатків державного бюджету - міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міською держадміністрацією (далі - заявники) до Кабінету Міністрів України;

щодо видатків місцевих бюджетів - підприємствами, установами, організаціями (далі - заявники) до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування.

У зверненні зазначається:

- напрям використання коштів резервного фонду бюджету;
- головний розпорядник бюджетних коштів, якому пропонується виділити кошти з резервного фонду бюджету (у разі необхідності);
- обсяг асигнувань, який пропонується надати з резервного фонду бюджету, в тому числі на умовах повернення;
- підстави для здійснення заходів за рахунок бюджету;

- інформація про можливість (неможливість) фінансування зазначених заходів за рахунок інших джерел та наслідки у разі, коли кошти з резервного фонду не будуть виділені.

До звернення обов'язково додаються:

- розрахунки обсягу коштів з резервного фонду бюджету;
- перелік невідкладних (першочергових) робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, та інших заходів;
- документи, що підтверджують отримані суми страхового відшкодування (у разі відсутності договору страхування - пояснення заявника про причини не проведення страхування);
- інша інформація, що підтверджує необхідність виділення коштів з резервного фонду бюджету на здійснення заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій з урахуванням факторів їх поширення, розміру завданих збитків та людських втрат і кваліфікаційних ознак надзвичайних ситуацій, проведення заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також інших заходів.

Таблиця 1 «Порядок опрацювання звернень»

Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування не пізніше ніж у триденний термін з дня отримання звернення дає доручення Мінекономрозвитку, Мінекономіки Автономної Республіки Крим (підпорядкованому територіальному органу) та Мінфіну (підпорядкованому територіальному органу) для розгляду звернення та підготовки пропозицій для прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету. До виконання доручення в разі необхідності можуть залучатися інші заінтересовані органи виконавчої влади.

У разі потреби Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування дає доручення щодо

підготовки експертних висновків стосовно звернення:

ДСНС, регіональним комісіям з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських держадміністраціях - щодо визначення рівня надзвичайної ситуації згідно з Порядком класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями;

Мінрегіон - щодо технічних рішень та вартісних показників, що підтверджують необхідність проведення робіт, які планується виконувати за рахунок коштів резервного фонду бюджету;

Мінагрополітики (Міністерству аграрної політики та продовольства Автономної Республіки Крим), головному управлінню, управлінню чи відділу сільського господарства і продовольства місцевої держадміністрації, виконавчого органу відповідної ради - щодо оцінки збитків, завданих сільськогосподарським товаровиробникам, та необхідних для їх відшкодування коштів.

Мінекономрозвитку згідно з дорученням Кабінету Міністрів України за результатами розгляду звернення та з урахуванням експертних висновків та пропозицій Мінфіну робить узагальнений висновок щодо підстав виділення коштів з резервного фонду бюджету, правильності поданих розрахунків та можливого обсягу виділення асигнувань з резервного фонду бюджету.

Мінекономрозвитку є відповідальним за підготовку та подання проектів рішень про виділення коштів з резервного фонду бюджету.

У разі визнання доцільності та можливості виділення коштів з резервного фонду бюджету Мінекономрозвитку готує відповідний проект рішення, в якому повинно бути визначено:

- головного розпорядника бюджетних коштів, якому надаються асигнування з резервного фонду бюджету;
- напрям використання коштів з резервного фонду бюджету з назвою бюджетної програми (функції);
- обсяг асигнувань, який пропонується надати з резервного фонду бюджету;

- умови повернення коштів, виділених з резервного фонду бюджету.

Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування) приймає рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету виключно за наявності висновків Мінекономрозвитку та Мінфіну.

Головні розпорядники бюджетних коштів, які використали кошти з резервного фонду бюджету, подають звітність Мінекономрозвитку, Мінфіну і Казначейству в установленому порядку .

Контроль за використанням коштів, виділених з резервного фонду бюджету, здійснюється в установленому законодавством порядку.

2 ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕЗЕРВІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЛІКВІДАЦІЇ НС ТА ЇХ НАСЛІДКІВ

2.1 Матеріальні резерви та їх види

Матеріальний резерв – це заздалегідь створений запас будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей, призначених для запобігання і ліквідації наслідків НС, надання допомоги постраждалому населенню, проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів.

Запобігання виникненню НС – комплекс правових, соціально - економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення НС на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у НС або пом'якшення її можливих наслідків.

Ліквідація наслідків НС – проведення комплексу заходів з організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, спрямованих на 4 припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування

населення і майна, локалізації зони НС, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

Зберігання – це період, протягом якого той чи інший вид матеріальних цінностей зберігається в умовах, передбачених інструкцією з експлуатації, та відповідає технічним умовам і державним стандартам України.

Заміна матеріальних цінностей – відпуск матеріальних цінностей з резерву за умови одночасного закладення тієї ж кількості аналогічних або інших однотипних матеріальних цінностей у зв'язку зі зміною стандартів і технології виготовлення виробів.

Освіження (поновлення) резерву – відпуск матеріальних цінностей з резерву у зв'язку із закінченням встановленого терміну зберігання матеріальних цінностей, тари, упаковки, а також внаслідок виникнення обставин, які можуть призвести до псування або погіршення якості продукції до закінчення терміну її зберігання, за умови наступної поставки і закладення до резерву тієї ж кількості аналогічних матеріальних цінностей.

Гарантійний термін зберігання – термін, протягом якого споживчі властивості товару не повинні погіршуватися за умови дотримання вимог нормативних документів. Гарантійний термін зберігання обчислюється від дати виготовлення товару і закінчується датою, визначеною виробником.

Номенклатура матеріальних резервів (далі – номенклатура) – обґрунтований і затверджений у встановленому порядку перелік матеріальних цінностей, відповідно до якого проводиться накопичення матеріальних резервів. Консервація – комплекс заходів, направлених на забезпечення зберігання матеріальних резервів у технічно справному стані із застосуванням захисту від факторів, що впливають на технічний стан майна, у тому числі навколишнього природного середовища.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Кодексі цивільного захисту, Порядку та інших нормативно-правових актах України, які регулюють питання цивільного

Закон України від 24.01.97р. №51/97-ВР «Про державний матеріальний резерв» визначає загальні принципи формування, розміщення, зберігання, використання, поповнення та освіження (поновлення) запасів державного матеріального резерву і регулює відносини в цій сфері.

Порядок створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій визначається Кабінетом Міністрів України, визначає механізми створення та використання матеріальних резервів, умови їх зберігання, критерії визначення номенклатури та обсягів накопичення.

Центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання забезпечують підпорядковані їм підрозділи з питань цивільного захисту, сили цивільного захисту та інші організації, діяльність яких спрямована на виконання завдань і заходів з питань цивільного захисту, засобами цивільного захисту, іншим майном, службовими, навчальними, господарськими та підсобними приміщеннями, іншими об'єктами та спорудами (пожежними депо, сховищами для техніки, тренувальними залами, спортивними майданчиками), складськими площами в обсягах, необхідних для їх діяльності, а також надають у встановленому порядку земельні ділянки для їх розташування.

Земля, вода, інші природні ресурси, а також майно, що належать центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центральним органам виконавчої влади, що здійснюють реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду, управління зоною відчуження є державною власністю та закріплюється за їх силами цивільного захисту, навчальними закладами та науковими установами, іншими підрозділами та об'єктами, що належать до сфери їх управління, на праві оперативного управління.

Матеріальні резерви для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій створюються заздалегідь з метою термінового залучення необхідних

матеріальних цінностей у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій для їх запобігання або ліквідації.

Державний резерв є особливим державним запасом матеріальних цінностей, призначених для використання в цілях і в порядку, передбачених Законом України «Про державний матеріальний резерв».

У складі державного резерву створюється незнижуваний запас матеріальних цінностей (постійно підтримуваний обсяг їх зберігання)

Для запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій створюються:

- запаси матеріально-технічних ресурсів для забезпечення першочергових робіт під час ліквідації надзвичайних ситуацій у складі Державного матеріального резерву;
- оперативний матеріальний резерв - для забезпечення невідкладних запобіжних заходів та надання невідкладної допомоги постраждалому населенню - рішенням Державної служби України з надзвичайних ситуацій;
- відомчі матеріальні резерви - для забезпечення запобіжних заходів та робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій – рішенням центральних органів виконавчої влади згідно з переліком, що додається, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим. Відомчі матеріальні резерви створюються у складі об'єктових матеріальних резервів об'єктів, що віднесені до сфери управління відповідних центральних органів виконавчої влади. Залучення відомчого матеріального резерву здійснюється у разі необхідності для забезпечення запобіжних заходів та робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій на територіях, в акваторіях, в населених пунктах з питань, віднесених до сфери відповідальності;
- регіональні матеріальні резерви - для забезпечення запобіжних заходів, робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій та надання термінової допомоги постраждалому населенню – рішенням Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;
- місцеві матеріальні резерви - для забезпечення запобіжних заходів, робіт з

ліквідації надзвичайних ситуацій та надання термінової допомоги постраждалому населенню – рішенням районних, районних в Автономній Республіці Крим та у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування в обласних центрах та у містах обласного і районного значення;

- об'єктові матеріальні резерви - для забезпечення запобіжних заходів, робіт з ліквідації небезпечних подій і надзвичайних ситуацій та проведення невідкладних відновлювальних робіт – рішенням адміністрацій об'єктів.

2.2 Номенклатура та обсяги матеріальних резервів

Номенклатура та обсяги матеріальних резервів встановлюються органом, що їх створює, за погодженням місцевих матеріальних резервів – з регіональними комісіями з питань техногенно-економічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Матеріальні резерви створюються шляхом придбання матеріальних цінностей та їх зберігання на відповідних об'єктах.

Фінансування видатків щодо створення, зберігання та поповнення матеріальних резервів здійснюється за рахунок:

- коштів державного бюджету, передбачених для ДСНС, – оперативний матеріальний резерв;
- коштів державного бюджету, передбачених для відповідних центральних органів виконавчої влади та об'єктів, віднесених до сфери їх управління; – відомчі матеріальні резерви;
- коштів бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів – регіональні та місцеві матеріальні резерви;
- власних коштів підприємств, установ і організацій – об'єктові матеріальні резерви.

Створення, утримання та поповнення резервів усіх рівнів може здійснюватися також за рахунок добровільних пожертвувань фізичних і юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інших не

заборонених законодавством джерел.

Придбання матеріальних цінностей, що постачаються до матеріальних резервів, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Номенклатура та обсяги матеріальних резервів визначаються виходячи з:

- 1) аналізу НС, що сталися протягом певного періоду, їх повторюваності;
- 2) прогнозованих видів НС, що можуть виникнути, їх масштабу і характеру;
- 3) очікуваного обсягу робіт, спрямованого на запобігання і ліквідацію наслідків НС, розміру потенційних збитків;
- 4) максимально можливого використання наявних сил і засобів для запобігання і ліквідації наслідків НС;
- 5) тривалості періоду забезпечення життєдіяльності постраждалого населення, протягом якого має здійснюватися постійне і стійке постачання матеріальних резервів;
- 6) природних, економічних та інших особливостей регіону або об'єкта, техногенного навантаження місцевості.

При опрацюванні номенклатури доцільно використовувати як аналітичні матеріали паспорт ризику, плани реагування на НС.

Номенклатура, залежно від видів НС, може в себе включати:

1. У районах можливого затоплення – індивідуальні рятувальні засоби (рятувальні жилети, круги), човни та інші засоби .
2. У районах радіаційного та хімічного забруднення, біологічного зараження – індивідуальні засоби захисту, прилади радіаційної розвідки та засоби хімічного, механічного способів дезактивації, дегазації, лазнево-прасувальні засоби, рухомі дезінфекційні установки, інше обладнання та засоби
3. У районах можливих пожеж – протипожежне водопостачання для гасіння пожеж, запаси протипожежних засобів .
4. У сейсмічно-небезпечних районах та у районах виникнення землетрусів, ураганів, буревіїв, оповзнів, зсувів, гідрогеологічних та гідрометеорологічних катастроф – будівельні матеріали, лісоматеріали,

металопрокат, пально-мастильні матеріали та інші засоби для відновлення зруйнованої інфраструктури, тимчасового розміщення постраждалого населення та його життєзабезпечення .

5. У виробничо-промисловому комплексі (окрім шахт, автозаправних станцій) – респіратори, протигази, засоби індивідуального захисту, засоби дезактивації, спеціальний одяг, засоби медичного призначення, та інші матеріальні цінності для захисту працівників об'єктів .

6. На водному об'єкті – сорбенти та бонові загородження, плавзасоби, рятувальне та водолазне спорядження, інші засоби .

7. На підприємствах з видобутку та переробки вугільної промисловості, руд – ізолюючі протигази, ПММ, засоби освітлення, ноші, резервні засоби енергопостачання, обмежувальні стрічки, будівельні матеріали, пісок, скло, цвяхи, дахове залізо або шифер, провід різний, мішки, лопати, відра, насосні станції, сіль, сорбенти, засоби радіаційної розвідки, дозиметри, протигази .

8. На автозаправних станціях – обмежувальні стрічки, засоби освітлення, резервне джерело живлення, штикові та совкові лопати, сіль, провід, мітли, мішки, дезактивуючі засоби, захисне взуття відповідно .

9. На підприємствах агропромислового комплексу – засоби боротьби із шкідниками, засоби для дезактивації отруто-хімічних речовин, засоби для запобігання і ліквідації підтоплення об'єктів агропромислового комплексу тощо .

Визначення номенклатури та обсягів матеріальних резервів покладається на центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та підприємства, які створюють відповідні матеріальні резерви.

Номенклатури та обсяги накопичення матеріальних резервів розробляються та підписуються відповідальними особами, які уповноважені керівниками на виконання завдань цивільного захисту та затверджуються керівниками органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та підприємств, на яких покладені обов'язки щодо створення матеріальних резерв. Номенклатура матеріальних резервів підлягає перегляду за необхідністю.

Рішення щодо перегляду номенклатури матеріального резерву приймається керівником органу (підприємства), на якого законодавчо покладені обов'язки щодо створення матеріальних резервів. При затвердженні номенклатури до неї додаються обґрунтовані пояснення із розрахунками щодо необхідності закладення до матеріальних резервів відповідних матеріальних цінностей. Розроблення номенклатури оперативного, відомчого, регіонального, місцевого та об'єктового матеріальних резервів контролюють керівники центральних органів виконавчої влади, голови обласних державних адміністрацій;

- міські голови, голови районних державних адміністрацій;
- керівники органів місцевого самоврядування та підприємств, на яких покладені обов'язки із створення матеріальних резервів.

2.3 Зберігання матеріальних резервів

Зберігання матеріальних резервів здійснюється в умовах, передбачених інструкцією з експлуатації того чи іншого виду матеріальних цінностей та відповідає технічним умовам і державним стандартам України. Резерви розміщуються на об'єктах, призначених або пристосованих для їх зберігання, а також на складах і базах підприємств за рішенням керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та підприємств з урахуванням їх оперативної доставки до можливих зон виникнення НС. Місця розміщення резервів визначаються керівниками відповідних центральних і місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та підприємств на підставі видання організаційно-розпорядчих документів (розпоряджень, рішень, наказів). У разі відсутності місць для розміщення матеріальних резервів уповноважені органи (підприємства) на створення матеріальних резервів, можуть розміщувати матеріальні цінності на інших підприємствах незалежно від форми власності за згодою суб'єктів господарювання на договірних засадах. З підприємством укладається договір відповідального зберігання. Зберігання та облік матеріальних резервів здійснюється в установленому законодавством порядку.

Матеріальні резерви переважно зберігаються як матеріальні цінності тривалого зберігання в законсервованому вигляді окремо від інших матеріальних засобів. Керівники об'єктів, на яких розміщені резерви, за ініціативою органу (підприємства), що створив відповідний резерв, повинні здійснювати перевірки фактичної наявності матеріальних цінностей, якості та умов їх зберігання. Зазначені вимоги необхідно передбачати у договорах відповідального зберігання. На всі види матеріальних резервів встановлюються і доводяться в установленому порядку терміни зберігання.

Витрати на зберігання зазначеного резерву здійснюються за рахунок коштів бюджетів, з яких вони фінансуються. Матеріальні цінності, що складають матеріальні резерви, повинні мати сертифікати відповідності на весь нормативний термін їх зберігання. Відповідальні особи за створення, збереження та накопичення матеріальних резервів, що призначені керівниками центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств повинні систематично та вчасно проводити необхідні заходи щодо поновлення сертифікатів відповідності. З цією метою, у разі наближення закінчення терміну придатності будь-яких матеріальних цінностей, відповідальні особи власника матеріального резерву звертаються до відповідних органів з метою проведення лабораторних випробувань матеріальних цінностей. Матеріальні цінності, що надійшли від заводів – виробників, законсервованими з вказівкою у паспорті гарантійного строку зберігання, при доброму стані герметизації та захисних покриттів як правило закладаються у резерв у заводській консервації. Строк зберігання виробу обчислюється з моменту його виготовлення. При виявленні дефектів під час огляду та перевірки матеріально-технічних засобів, які не мають гарантійного строку зберігання, керівник призначає комісію, яка оглядає вироби та складає акт. В акті вказуються причини виникнення дефектів, їх характер, заходи щодо усунення та попередження, а також пропозиції з подальшого використання виробів. Вказаний акт подається постачальному органу для прийняття рішення з подальшого використання майна.

Основним завданням зберігання матеріальних резервів є забезпечення їх кількісної та якісної придатності до використання протягом всього періоду збереження, а також забезпечення постійної готовності до швидкої видачі за призначенням. Виконання основного завдання забезпечується: правильним розміщенням, улаштуванням, обладнанням, утриманням і використанням складів;

- ретельним прийомом матеріальних резервів, які надходять;
- підготовкою матеріальних резервів до зберігання із застосуванням консервації;
- підготовкою місць зберігання та підтриманням в них умов, що знижують вплив навколишнього середовища на матеріальні резерви;
- створенням необхідних умов зберігання для кожного виду матеріальних резервів (температура, відносна вологість повітря, вентиляція) і дотриманням санітарно-гігієнічних вимог; постійним наглядом за якісним станом матеріальних резервів, що знаходяться на зберіганні і своєчасним проведенням заходів, що забезпечують їх збереження (очищення, просушування, консервація, переконсервація, технічне обслуговування, технічна перевірка, перекладка, проведення лабораторних випробувань, боротьба з шкідниками тощо);
- проведенням періодичних перевірок матеріальних резервів, умов і місць їх зберігання;
- суворим дотриманням режиму зберігання матеріальних резервів в залежності від їх фізичних і хімічних властивостей;
- механізацією вантажно-розвантажувальних і внутрішньо складських робіт при прийманні, складуванні та відпуску матеріальних резервів;
- правильним підбором і навчанням працівників складів, наявністю штатної одиниці начальника складу;
- організацією надійної охорони складів і дотриманням правил пожежної безпеки;
- своєчасною заміною і освіженням (поновленням) матеріальних резервів

відповідно до встановлених термінів зберігання; підтриманням у справному стані під'їзних шляхів до складів і місць навантаження в будь-який час пори року і доби.

Матеріальні резерви розміщуються за рішенням керівника органу (об'єкту), що їх створив, на об'єктах, призначених для їх зберігання, з урахуванням можливостей їх оперативної доставки в зони надзвичайних ситуацій.

Державний матеріальний резерв призначається для:

- забезпечення запобіжних заходів у разі загрози виникнення небезпечних подій та надзвичайних ситуацій;
- забезпечення проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт щодо ліквідації безпосередньої загрози життю і здоров'ю людей;
- розгортання та утримання тимчасових пунктів проживання і харчування постраждалих;
- надання постраждалим матеріальної допомоги;
- проведення першочергових заходів, пов'язаних із життєзабезпеченням постраждалого населення;
- надання постраждалим медичної допомоги;
- забезпечення спеціальної техніки, технічних та транспортних засобів, що залучаються до забезпечення запобіжних заходів та робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, паливно-мастильними та іншими витратними матеріалами;
- проведення невідкладних відновлювальних робіт.

Матеріальні цінності, що поставляються до резерву, повинні мати сертифікат відповідності на весь нормативний термін їх зберігання.

Придбання матеріальних цінностей, що постачаються до матеріальних резервів, здійснюється відповідно до законодавства.

Облік матеріальних цінностей матеріальних резервів здійснюється встановленим порядком.

Резерви розміщуються на об'єктах, призначених або пристосованих для їх

зберігання, а також на складах і базах підприємств за рішенням керівників відповідних центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств з урахуванням їх оперативної доставки до можливих зон надзвичайних ситуацій.

Накопичення резервів здійснюється за встановленими нормами та відповідно до річних графіків, затверджених керівниками центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівниками підприємств.

Поповнення резервів, які були використані під час ліквідації надзвичайної ситуації, здійснюється за рахунок коштів, передбачених у відповідних бюджетах на їх створення і накопичення, та за рахунок власних коштів підприємств.

Резерви залучаються для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації відповідно до її рівня.

У разі недостатньої наявності резерву відповідного рівня (регіонального, місцевого та об'єктового) чи повного його використання залучаються резерви наступного вищого рівня.

Відпуск матеріально-технічних цінностей з резервів здійснюється за рішенням керівників відповідних центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств.

Відповідальність за створення та накопичення резервів, контроль за їх наявністю, станом та використанням покладається на керівників відповідних центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств.

ДСНС здійснює методичне керівництво і контроль за створенням, зберіганням, використанням та поповненням відомчих, регіональних, місцевих та об'єктових резервів для запобігання, ліквідації НС техногенного і природного характеру та їх наслідків.

Висновки

1. Фінансування заходів у сфері ЦЗ здійснюється за рахунок коштів держбюджету, місцевих бюджетів та коштів СГ незалежно від форм власності.
2. Щодо запобігання НС та ліквідації їх наслідків фінансування здійснюється за рахунок резервного фонду відповідних бюджетів та коштів СГ, на яких виникли НС.
3. Матеріально-технічне забезпечення заходів з ліквідації НС здійснюється з державного, оперативного, відомчих, регіональних, місцевих матеріальних резервів та об'єктових запасів.
4. На особливий період створюється тільки держаний матеріальний резерв. З державного матеріального резерву в мирний час для ліквідації НС можуть використовуватися запаси матеріально-технічних ресурсів для виконання першочергових робіт.
5. Порядок виділення коштів з резервного фонду бюджетів та матеріального резерву для ліквідації наслідків НС чітко регламентується підзаконними актами.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Бюджетний кодекс України.
3. Закон України від 24.01.97р. №51/97-ВР «Про державний матеріальний резерв».
4. Постанова КМУ від 04.02.99р. №140 «Про затвердження Порядку фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій».
5. Постанова КМУ від 29.03.02р. №415 «Про затвердження порядку використання коштів резервного фонду бюджету».
6. Спільний наказ МНС, Мінфіна, Мінекономіки, Держкомрезерва № 217 /194 /102 /174 від 13 серпня 1999 року «Про затвердження Інструкції про облік і звітність щодо використання коштів і матеріально-технічних ресурсів для запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру».
7. План організації виконання Кодексу цивільного захисту України в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій (наказ ДСНС України від 15.02.2013 № 19).
8. Постанова КМУ від 30.09.2015р. №775 «Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій».
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2015 р. № 18 «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 175 «Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру».
11. Наказ МВС України від 04.09.2014 № 905 «Про затвердження Вимог до переліку та змісту документів для надання експертного висновку про рівень надзвичайної ситуації».